

[Poul Dam.]

af de teser, jeg her vil fremsætte: at borger-nes byrder så vidt muligt må være ens i forhold til deres bæreevne over hele landet. Det er engangsskatten, som SF i flere år har fremført tanker om, og som også fra anden side er blevet fremført, der her kommer igen. En engangsskat, som opkræves efter regler, der fastsættes her under en virkelig offentlig interesse, og som derefter fordeles til kommunerne, ville give mere ensartede byrder og ville give muligheder for et kommunalt selvstyre, nemlig når det drejede sig om at anvende pengene. Og det kunne der såmænd blive mindst lige så megen offentlig interesse om, som der er om de andre ting ude i kommunerne i dag.

Endelig som den fjerde og afgørende tesis: vi må i arbejdet med opgavefordelingen og i alle opgaver, der vedrører administrationen, leve efter en grundsætning, som i teorien er meget banal, men som det i praksis desværre er nødvendigt at gentage: at der må være en effektiv demokratisk kontrol med alle beslutninger på ethvert plan og på ethvert trin af en sag. Sådan er det ikke i øjeblikket, men sådan tror jeg det må være, for at opgavefordelingen, for at det offentliges virksomhed i det hele taget kan nyde godt af det, som er det væsentligste i et samfund som vort, nemlig at befolkningen er med i opgaverne, føler det som sine anliggender, er med til at give det form og farve.

Sigsgaard: Debatten er jo karakteriseret ved, at de første indlæg indtil hr. Poul Dams beskæftigede sig meget med konkrete forhold, men meget lidt med de principper, som man egentlig skulle diskutere, og hr. Poul Dams indlæg beskæftigede sig en hel del med principper, men uden at der kom lige tilpas så mange realiteter på, at der blev ligesom lidt kød på diskussionen.

Jeg må i øvrigt først bekende, at jeg hører til dem, der mener, at man er gået helt galt frem med kommunalreformen; man laver først nogle kommuner, og nu, efter at de er lavet, diskuterer man, hvad der skal puttes i dem. Først kommer altså formen og så indholdet. Det er jo den omvendte verden, og jeg forstår af ministerens redegørelse, at det erkender han egentlig; det erkender han egentlig på den måde, at han i sin redegørelse siger, at det kunne nok ikke i praksis

have været anderledes, for så var vi nok aldrig blevet færdig med den kommunalreform. Deri ligger jo indirekte, at principielt havde det måske været rigtigst i første omfang at diskutere, hvad de kommuner egentlig skulle lave, inden man diskuterede deres afgrænsning.

Dernæst: kritikerne af kommunalreformen ser ud til at få ret; de folkevalgte er i de nye kommuner i endnu højere grad end i de gamle uden for befolkningens kontrol. Vi har jo hørt mange pæne ord også fra talerstolen her om, at vi skulle såmænd bare vedtage kommunalreformen og se at få den sat i værk, så skulle man nok sørge for at puste liv i, at sætte gang i det lokale demokrati, den lokale kontrol og indflydelse, men det er bare ikke sket. Det er gået den gale vej med det kommunale demokrati, der ikke alle steder var særlig godt i forvejen, og jeg må indrømme, at det er gået værre, end jeg havde forestillet mig.

Ministeren taler i redegørelsen meget om planlægning, og perspektivplanen taler om planlægning, men hovedfejlen er, at man ikke kan planlægge uden at have en målsætning. For perspektivplanen ligger der ingen målsætning til grund, og derfor er det nok også rigtigst, når man siger, at det ikke er en plan, men en skitse, eller hvad man nu kalder den. Men der ligger heller ingen målsætning til grund for regionsplanlægningen og for den landsplanlægning, som vi ikke rigtig har. Den egentlige, men aldrig udtalte målsætning er selvfølgelig størst mulig fortjeneste for de erhvervsdrivende. Jeg ved godt, at når man endelig udtaler den, kan man bedst lide fra regeringens side at sige det på en anden måde; så kalder man det økonomisk vækst, men det er jo et andet ord for det samme begreb. Man taler ikke så højt om, at det er målsætningen, men det er altså denne udtalte målsætning, der ligger bag, når regeringen nu siger, at p-planens vækst i de offentlige udgifter må bremses.

Regeringen forstår tilsyneladende bare ikke, at den enorme vækst i de sociale og de sundhedsmæssige udgifter i høj grad forårsages af vores måde at producere på. Tidsstudier, akkordjageri, kæft, trit og retning-princippet på arbejdspladserne giver dårlige nerver, giver alskens sygdomme, og det samme gør boligsituationen. Hvis et så umenneskeligt produktionssystem og økono-